

מן התלמוד

סדר נשים, מסכת נדרים, דף ע'

תא שמע: "הריני נזירה", ושמע בעלה ואמר "ואני" - אין יכול להפר. ואמאי? נימא "ואני" דאמר הוא על נפשיה דהוי נזיר, אבל הריני נזירה דילה דשעה אחת קיימא, לאחר שעה אי בעי ליפר! אמאי אין יכול להפר? לאו משום דכיון דקיימו קיימו?

תרגום: ואמאי - ומדוע?

על נפשיה - על עצמו

אי בעי ליפר - אם ירצה יפר

הסבר: אדם ששמע את אשתו אומרת "הריני נזירה", ואמר שגם הוא יהיה נזיר - לא יכול להפר את נדרה, משום שבכך שנדר להיות נזיר כמוה - בעצם אישר את נדר הנזירות שלה.

על המפה

מצודות טגארט ובנין משטרת רמת גן

משטרת רמת גן נבנתה בתחילת שנות ה-40 של המאה העשרים כאחת מ"מצודות טגארט", שנבנו ברחבי הארץ ביוזמתו של צ'ארלס טגארט בתקופת המנדט הבריטי. ב-1946 תקף כוח של האצ"ל את בניין המשטרה כדי לשדוד את מחסן הנשק והתחמושת שלה. במהלך הקרב נהרגו שלושה אנשי אצ"ל, והרביעי, דב גורנר, נפצע ונפל בשבי, ומאוחר יותר הוצא להורג. לזכר הנופלים הוקמה מאוחר יותר אנדרטה מול בניין המשטרה, בה נראה אריה קטן, המסמל את "גור אריה יהודה", נושך אריה גדול המסמל את הבריטים. כיום משמש המבנה את משטרת ישראל.

האנדרטה לזכר דב גורנר ולנופלים בהתקפה על משטרת רמת גן, (Wikipedia)

"תלמוד ישראלי" הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי ששם לו למטרה להנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל. הפרויקט כולל: שבעה כרכים על פי סדר הדף היומי, עלונים שבועיים, עלונים ייחודיים לחגים, דף פייסבוק פעיל, ערוץ youtube פעיל הכולל סרטונים, תוכניות קיץ, ועוד. מוקדי לימוד בקהילות ובתי ספר בכל הארץ ואף בעולם. תלמוד ישראלי - מפגשים דורות, מחברים עולמות.

סדר נשים | מסכת נדרים ס"ח-ע"ד
פרשת ויחי | ח' - י"ד בטבת (7-1 לינואר)

דף ס"ח: מאיזה גיל יכול ילד לנדור?

בנים עד גיל שלוש עשרה ובנות עד גיל שתים עשרה מכונים "קטנים", ורק בהגיעם לגיל קבלת עול תורה ומצוות הם מתחייבים במצוות התורה, מפני שעד שגדלים ומתבגרים, אין מספיק דעת ושכל כדי להבין כל דבר עד תכליתו. בדיני נדרים קיימת הלכה מיוחדת במינה: נדר של קטן שגילו שנה לפני קבלת עול תורה ומצוות - חל, והוא חייב לקיים אותו. לכן, בנים מגיל שתים עשרה ובנות מגיל אחת עשרה יכולים לנדור נדרים והם חייבים לקיים אותם. מדוע? כי לבנות מגיל אחת עשרה ולבנים מגיל שתים עשרה כבר יש מספיק דעת כדי להבין מהו נדר ולהבין שאם הם נודרים הם אכן מקבלים על עצמם התחייבות שהם חייבים לקיים אותה. לכן אחרי שהם נודרים בודקים שהם באמת הבינו מה עשו, ואם מצאו שהבינו - נדרם חל.

דף ס"ט: הפרת נדרים

בדף ס"ט למדנו, כי אב יכול לבטל נדרים שבתו נדרה, וכן גם בעל יכול לבטל נדרים שאשתו נדרה, ובתנאי שהם מבטלים את הנדר באותו יום שבו הם שומעים את הנדר. במאמר זה נלמד ידיעה נוספת: **לפעמים אפילו באותו יום שבו הבעל או האב שמעו את הנדר, הם אינם יכולים להפר אותו!** מתי? אם לאחר שהבעל או האב שמעו את הנדר הם אישרו אותו ואמרו: "אני מאשר את הנדר שלך", **באותו רגע הם איבדו את זכות הביטול של הנדר, גם אם עדיין לא עבר היום.** הבעל או האב אינם צריכים לומר שהם מאשרים את הנדר, אלא מספיק שהם מעודדים אותה, למשל, אם האב אומר לבתו: "כל הכבוד! אני כל כך שמח שנדרת את הנדר הזה", כבר בכך הוא אישר את הנדר ושוב אינו יכול לבטלו.

דף ע': "אם תמצי לומר"

לפעמים יש בתלמוד ספק, כיצד צריך לנהוג במקרה מסוים, והוא מביא שני צדדים. למשל, האם מאכל מסוים מותר באכילה או אסור באכילה. **לפעמים התלמוד מוסיף ספק על ספק ואומר: "אם תמצי לומר" - דהיינו, אם תאמר, שהצד הראשון, או השני, נכון, כיצד יש לנהוג במקרה אחר.** ניתן דוגמה להבנת הדברים. שני ילדים עומדים בפתח בית הספר ומסתפקים אם היום יבוא המורה. זהו ספק, צד אחד: הוא יבוא. צד שני: הוא לא יבוא. אחר כך אמר אחד הילדים: גם אם הוא יבוא, האם הוא ילמד אותנו משנה, או שהוא ילמד אותנו גמרא? זהו ספק על גבי ספק. פוסקים רבים אומרים, שכשהתלמוד מביא ספק על גבי ספק, בכך הוא קובע ומכריע את הספק הראשון. למשל, הילד בטוח שהמורה יבוא היום ולכן הוא הסתפק אם הוא ילמד משנה או גמרא, **כך גם בתלמוד נשמע ספק שני לפי צד אחד של הספק הראשון, בכך התלמוד מכריע בעצם את הספק הראשון.**

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער:

מצד שני:

חלק מהאנשים אמרו שזה מסוכן
מדי שילדים צעירים יסתובבו
בלילה עם מקלות. מי יודע מיהם
הגנבים ומה הם מסוגלים לעשות
לילדים השומרים הללו. מה שעליהם
לעשות זה לפנות למשטרה ולמשמר
האזרחי ולבקש מהם להגביר את
הסיורים במקום, אבל בשום פנים
ואופן לא להתארגן לבד כחבורת
ילדים עצמאית.

חלק מהאנשים אמרו
שכל הכבוד לנערים
הצעירים שלוקחים
אחריות על הרכוש
שלהם. אולי באמת בדרך
הזו של שמירה ומאבקים,
הגנבים יחששו לבוא, וכך
תיפסק מכת הגניבות.

מה...?
עכשיו?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ולהתפטרלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו
ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il
תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

כל קהילה שתצטרף, **תקבל את העלון השבועי**
עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח
הבית! לרישום סרקו את הקוד.

לומדי התלמוד הישראלי- בית ספר 'חברון בנות', קרית ארבע

התקפת האצ"ל על משטרת רמת גן
בתאריך כ"ב ניסן תש"ו ערך האצ"ל התקפה
על תחנת המשטרה הבריטית ברמת גן,
במטרה להחרים נשק שהיה נחוץ לארגון לשם
פעולותיו. בהתקפה השתתפו 40 לוחמים,
 שהתחלקו לשתי קבוצות חסימה שחסמו את
 התנועה בכביש הסמוך, קבוצת פריצה וקבוצת
 סבלים. הלוחמים חדרו לתחנה במשאית כשהם
 מחופשים לשוטרים המובילים אסירים ערבים.
 הם הצליחו להעמיס את הנשק על המשאית,
 אולם **בחילופי האש עם הבריטים נהרג מפקד**
הפורצים יעקב זלוטניק, ודב גרונר נפצע ונפל
בשבוי.

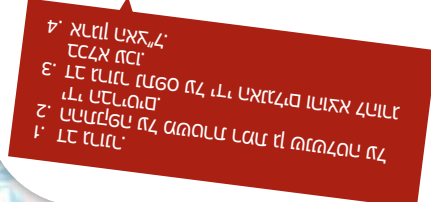
שאר הלוחמים הצליחו להימלט ולהסתיר את הנשק. הייתה זו אחת הפעולות הנועזות ביותר של האצ"ל.

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

בחלק מהקהילות נוהגים להכריז **"חזק חזק ונתחזק"** כאשר מסיימים לקרוא בציבור את אחד מחומשי התורה. **מקור המנהג הוא בדברי ה' ליהושע בן-נון: "לא ימוש סֶפֶר התוֹרָה הַזֶּה מִפֶּיךָ... הֲלוֹא צִוִּיתִיךָ חֲזַק וְאַמָּץ"**. בכך מאחלים לעולה לתורה ולציבור כולו שיתחזקו וימשיך ללמוד. במקומות אחרים נהגו לומר "חזק וברוך" לכל מי שעולה לתורה.

4 לאיזה ארגון הייתה שייכת הדמות?

תחנת המשטרה.

ԼՏ ԻՆՈՒՆ ԱԿՏ

סדר נשים | מסכת נדרים, דף ע"א - ע"ד

דף ע"א: מה לומדים מאותיות מיותרות?

התורה נכתבה בדקדוק רב ביותר. אין בה מילה מיותרת ואפילו לא אות אחת מיותרת. **לכן בכל מקום שבו חז"ל הבינו בדעתם שיש מילה או אות הנראות מיותרות, הם דרשו ממנה הלכות ודינים**, כי מכך שהתורה כתבה מילה או אות מיותרת היא ביקשה ללמד אותנו דבר מה. לפעמים יש נושא מסוים בתורה שאחת המילים שבו או אחת האותיות שבו - מיותרת. אבל חז"ל בדקו ומצאו שבנושא זה אין כל הלכה או דין חדש שאפשר וצריך ללמוד. לכן, מהמילה או האות המיותרת שבנושא אחד, הם לומדים הלכה או דין חדש לגבי נושא אחר לחלוטין.

דף ע"ב: "שלוחו של אדם - כמותו".

ישנן מצוות רבות שאדם יכול למנות שליח שיקים אותן עבורו וכן הוא נחשב כמי שמקיים את המצוה. למשל, התורה מצוה על כל יהודי להקריב קורבן פסח בערב פסח. האם כל יהודי היה יכול להגיע בעצמו עם הקורבן אל העזרה שבבית המקדש כדי שישחטוהו וידי שאל, כי על כל קורבן נמנו אנשים רבים יחד ולא זכו כולם להצטופף להביאו להקריבה. מה עשו? הם מינו אחד מהם שיהיה שליח של כולם והוא קים בעבורם את מצוות שחיטת הקורבן כאילו הם קימוה בעצמם.

ההלכה הזו מכונה: "שלוחו של אדם - כמותו". כלומר: שליח שעושה פעולה עבור המשלח, הרי זה נחשב כאילו המשלח עצמו קים את השליחות.

צריך לדעת שלא לכל מצוה אפשר למנות שליח. האם אדם יכול למנות שליח שיניח תפילין במקומו? ... כמובן שלא. מדוע? כי מצוות שהוטלו על גופו של האדם, אי אפשר לקיים על ידי שליח. לכן, מצוות תפילין שבה נצטוו האדם להניח תפילין על ראשו ועל זרועו, אי אפשר לקיים על ידי שליח.

דף ע"ג: "כל הראוי לבילה"

בבית המקדש הוקרבו קורבנות שונים. אחד הקורבנות הוא "קורבן מנחה". מהו קורבן מנחה? הביא סולת, שמן ולבונה ומהם הכוהן הכין קורבן, כפי שמפרטת התורה בפרשת ויקרא. **אחת הפעולות שצריך לעשות היא ערבוב השמן והסולת יחד**. ומה הדין אם הכוהן הניח את השמן ואת הסולת בתוך כלי אחד, אך לא עירב אותם יחד? ההלכה קובעת שהקורבן כשר, אך בתנאי אחד - שאפשר לערבב את השמן ואת הסולת.

אבל, אם הכוהן הניח כמות גדולה של סולת ואי אפשר לערבב את השמן ואת הסולת, מפני שאי אפשר לערבב כמות כה גדולה יחד - הקורבן פסול. כלומר: צריך שיהיה אפשר לערבב את השמן ואת הסולת.

כלל זה מכונה בתלמוד: **"כל הראוי לבילה - אין בילה מעכבת בו"**. "בילה" מלשון **בליה, ערבוב**. וככל שהקובע, כי מי שראוי להתערבב, להיכלל - גם אם לא ערבבו אותו הרי הוא כשר. אך מי שאי אפשר לערבבו, הרי הוא פסול.

דף ע"ד: בן עזאי

בתקופת התנאים חי תנא בשם "שמעון בן עזאי". הוא היה תלמידו של רבי עקיבא, ואחרי שגדל בתורה נהיה חברו של רבי עקיבא. בן עזאי למד תורה בשקיקה ובהתמדה מופלגה, בעמל ובעיון והיה חריף וחקם ביותר, כדברי הפסוק: (תהילים י"ט ח): "תורת ה' תמקמה מחכימת פתי" אחרי שכן עזאי נפטר, כשהיו אמוראים מחדשים סברה שלדעתם הייתה סברה טובה, היו אומרים: **"הריני כבן עזאי"**. כלומר: סברה זו כל כך טובה, שהיא כמו הסברות המופלאות שכן עזאי היה אומר.

דבר תורה

בפרשתנו מעניק יעקב לכל אחד מבניו ברכה מיוחדת לו, לפי אופיו, אישיותו ותפקידו. ההבנה כי לכל שבט ולכל אדם תפקיד משלו דורשת מצד אחד מהאדם להשקיע מאמץ במציאת הגוון המיוחד והשליחות לשמה הוא בא לעולם. דבר זה מטיל על האדם אחריות וכובד ראש בכדי לוודא שהוא ממלא את ייעודו בעולם. אולם, מהצד השני יש בדרישה זו גם הקלה והיא צריכה להוביל את האדם לשלוות הנפש, שכן אל לו להסתכל ימין ושמאל ולנסות לחקות או להשוות עצמו אל מול אדם כזה או אחר. דווקא העמידה במשימה האישית היא הנדרשת והיא המבוקשת ממנו. על כך אמר פעם אדם חכם: "תהיה עצמך, כל השאר כבר תפוסים".

חידה!

בכל אחד מהמשפטים הבאים חסרות שתי מילים זהות. השלימו את המילים:

1. כל הראוי ל ,

אין מעכבת בו.

2. הביישן למד,

ו הקפדן מלמד.

3. משה

ותורתו

(ט"א א' ט"ז ט"ח ט"ו)

שאלות שהוצעו???

1. מאיזה גיל בנות יכולות לנדור?
2. האם אפשר למנות שליח שיאכל מצה במקומי בפסח?
3. מה פירוש הביטוי "הריני כבן עזאי"?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העולן עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון

